

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ל - אלק

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אלף

ה'אאלפך' שבאל"ף - ע"י ההברכה לב'

אל"ף [אלף] באותיות לשון הקודש, הראשונה שבהם היא האות אל"ף. וזה מתפשט ללשון של אלף מלשון 'אאלפך חכמה, אאלפך בינה'. והאל שבאל"ף היינו שהוא פונה למישהו אחר ועיקר הפניה למישהו אחר ושורש הפניה למישהו אחר זהו בחכמה שזה ההבחנה של רב ותלמיד "אאלפך חכמה - אאלפך בינה" וכן זה נגלה באב שמלמד את בנו תורה.

ויתר על כן במנין יש אלף ששם סוף ההתפשטות של המספרים ומכאן ואילך אין מנין יותר גבוה מאלף אלא זה רק חלקי הצירופים, - והמנין הנקרא רבוא הוא לא שם של מנין גמור אלא הוא מלשון של ריבוי אבל הוא לא מנין כחלק מספירה של מנין.

וכמו שאומרים הראשונים - יש בראב"ד ובגר"א [וכן יש בעוד] שאלף זה חזרה לאל"ף, לנקודת ההתחלה, ובלשון חז"ל - "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן" שכל סוף חוזר לנקודת ההתחלה.

וא"כ, הראשית של כל דבר היא ההבחנה הנקראת אל"ף - ואל"ף בהיפוך האותיות מתהפך לפלא בבחינת 'פלא עליון', האל"ף של כל דבר הוא מכוסה, הוא נעלם, והרמז הוא כידוע שכך סידרו רבותינו את סדר הדפים שבש"ס שמתחיל באות ב' ואינו מתחיל באות א', והשורש זה התורה הקדושה שמתחילה בב' שבבראשית ואיננה מתחילה בא', - האל"ף הוא מופלא ועל המופלא הזה אמרו חז"ל "במופלא ממך אל תדרוש במכוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות", - הגילוי של כל דבר הוא ממקום של 'אאלפך חכמה - אאלפך בינה' שזה האלף הפונה לזולתו שהוא ה'אאלפך', הוא מקום הגילוי, ושורשו כמו שהוזכר בבחינת אורייתא - "תורה אור" שזהו רב המלמד את תלמידו ואב המלמד את בנו, הוא מלמד אותו תורה שהיא בבחינת 'אור', אכל זה לא השגת עצם האור עצמו אלא המשכת האור, הברכת האור, וזהו השורש של הב' שבבראשית ששם נאמר שהדבר הראשון שנברא - "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" שהמשכה של האור זה נקרא הברכה, כמו הבן הראשון הנולד לאביו שנקרא בכור שהב' שבבכור היא המשכה, מעין כך זהו הלשון הברכה, ההברכה של מציאות האור.

האל"ף כשלעצמו - אין בו השגה

וא"כ, הן אב המלמד את בנו והן רב המלמד את תלמידו זוהי המשכה של האור ולא השגה בעצם האור עצמו, וכמו שמפורש בחז"ל שהתורה התחילה באות ב' ולא באות א' כי האות א' היא בבחינה של ארור, ופשוט וברור - הרי לכאורה הא' כשלעצמה

שהיא ראשית של הכל, בוודאי שהיא איננה בבחינת ארור, וא"כ מהם עומק דברי חז"ל שהתורה לא התחילה בא' כי א' הוא בבחינה של ארור.

אבל, כל ארור זה אור אלא שהר' מוכפלת ומכח ההכפלה של הר' נעשה הארור, - כאשר באים להשיג את מציאות האור כפי שהוא בראשיתו והתחלתו ולא מצד המשכתו, רוצים להשיג את האור כמות שהוא, - הרי זה כאדם המסתכל על חמה בטהרתה שאיננו יכול לראותה, ומי שמסתכל הרי הוא נופל ממדרגת ראייה שנעשה אצלו החשכה והאל"ף הופך להיות אפ"ל מלשון אפילה שמתהפך סדר האותיות, כי הוא אינו יכול לראות את האור כפי שהוא בטהרתו ואם הוא מנסה להשיג את הדבר כפי שהוא נמצא בראשיתו במדרגת האור, במקום אור זה הופך להיות ארור, האור הופך לארור.

ולכן לא התחילה התורה באות א' כי אין לנו השגה בא', בהתחלתו של הדבר.

ומה שהדיברות התחילו בא' - 'אנכי ה' אלקיך' זה לא משום שיש לנו השגה ב'אנכי' אלא כדרשת חז"ל הידוע 'אנכי - מי שאנכי' כלומר, הוא כשלעצמו יש לו את האל"ף, הוא אלופו של עולם, אבל בערכנו שלנו לא ניתן להשיג את הא', ומי שמנסה לגעת בא' כשלעצמו הוא לוקה בסנוורים ונעשה אצלו אפל - וההמשכה היא באופן של ארור, זה מציאות הקלקול שנעשה.

וההסתכלות הזו, זוהי הסתכלותו של בלעם - "נאום הדבר שתום העין", בלק מבקש מבלעם 'לכה ארה לי את העם הזה' שזה לשון של קללה, באיזה אופן בלעם ימשיך עליהם קללה - הוא יסתכל בראשית של הדבר שהוא המקום הנעלם ומשם הוא רוצה להמשיך את הארור, את ה'ארה'.

וכמובן, מהצד התחתון אומרים חז"ל שבלעם אמר "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל" שעל זה נסתתם עינו של אותו רשע שהוא הסתכל במקום הרביעה, במקום שורש ההולדה ועי"ז נעשה הסיתום, אבל זהו ההתגלות לתתא ששמה מתגלה האור בבחינת 'אור זרוע לצדיק' שזה מקום ההולדה.

אבל בשורש השורשים, הוא לא הסתכל למטה רק ברביעותיהם של ישראל שהוא בבחינת 'אור זרוע לצדיק' אלא כל רצונו של בלעם היה להסתכל באור העליון, ומכח כך נסתתם עינו של אותו רשע שזהו "שתום העין" כי הוא הסתכל באותו מקום שלא שייך בעצם להסתכל, כאדם המסתכל על חמה בטהרתה שנעשה אצלו סיתום של האפל - 'שתום העין', ומכח כך במקום להמשיך ברכה - הברכה, הוא ממשיך משם מציאות דקלקול, את מציאות ה'ארה', זהו כחו של בלעם בבחינת 'ארור'.

חזרה לאל"ף מצד התיקון, וחזרה מצד הקלקול

ולפי"ז, להבין עמוק - כמו שהוזכר בראשית הדברים, יש מהלך של אלף בראשית ויש מהלך של האלף באחרית והאלף באחרית הוא מקום ההתפרטות הגמור של המנין, אבל "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן", הוא חוזר מהאלף לאל"ף, זה צורת הדברים, סוד הבריאה הוא שמהאחד נעשה התפרטות של אלף שזה האלף והוא חוזר בחזרה מההתפרטות הגמורה של האלף למציאות של הקדושה, לאלף.

וכאשר מתגלה מציאות החזרה זה שלימות התיקון בבחינת "האלף לך שלמה", כלומר - זה האלף שיוצר את ההשלמה מלשון שלמה שהוא חוזר לראשיתו.

אבל כאשר מתגלה החזרה מצד נקודת הקלקול - זה המדרגה הנקראת חזיר שהרי חזיר נקרא חזיר מלשון חזרה, - מצד התיקון הרי אומרים חז"ל כידוע שמפני מה הוא נקרא חזיר - מפני שהוא עתיד לחזור לקדושה, אבל זה לעתיד לבוא, ולעומת זאת הגילוי של החזרה שהוא מגלה עכשיו זה גילוי של חזרה דקלקול שהוא מחזיר את האלף לאל"ף מצד נקודת הקלקול, וזה ההבחנה שכמו שאומרת הגמ' בבבא קמא בסוגיא של אסור ללמוד חכמת יונית ששם גזרו - "ארור האיש שיגדל חזירים", ובעומק לעניינא דידן השתא, מהו ה"ארור המגדל חזירים" - החזרה דקלקול מהאלף לאלף הוא נקרא חזרה של "ארור המגדל חזירים", שכאשר החזרה הזו איננה מתגלה ממהלכי התיקון אלא זוהי חזרה שאיננה מצד התיקון, היא הנקראת חזיר דקלקול, חזרה מצד נקודת הקלקול ועליה נאמר 'ארור', כי בעומק, להיכן הוא מחזיר את הדבר - הוא לא מחזיר אותו לאחד - לאל"ף באופן של המשכה אלא הוא מחזיר אותו ל'ארור' הראשון כמו שהוזכר בבחינת בלעם "שתום העין", "לכה ארה ליי", הוא מחזיר אותו לנקודת הקלקול שבראשית, זה גופא עומק כח הקלקול של החזרה של החזיר, - הוא לא מחזיר לראשית דתיקון - ה' אחד ושמו אחד" אלא הוא מחזיר לראשית דקלקול שהיא ארור, זה נקרא בעומק החזרה דקלקול של חזיר.

וכמובן, זה פנים אחד לחזרה דקלקול שמתגלה בחזיר, - יש אופן שתנועת החזרה איננה נכונה, ויש אופן שהמקום שאליו הוא מחזיר הוא המקולקל, כאשר המקור הוא המקולקל שבמקום שיהיה שמה **אור** יש **ארור** והחזיר מחזיר את האלף לארור - זה ה'ארור מגדל חזירים' כמו שהוזכר.

מדרגת בהמה שלמטה מאדם ומדרגת בהמה שלמעלה מאדם

אבל יתר על כן, כידוע [- יסוד שמבואר הרבה בתורת חב"ד], שהרי כפשוטו יש מדרגת אדם ויש מדרגת בהמה, וראשית כפשוטו, הגדרה יסודית לעניינא דידן - האדם מתחיל באל"ף א'-דם, והבהמה מתחיל בב', כאן מונח שני האופנים של מדרגת אדם ומדרגת בהמה, במדרגת אדם יש נגיעה בראשית, ומהו האופן של הראשית - זה מה שהוזכר שיש ראשית באופן של המשכה כאשר ממשיכים מן האור שזה ההברכה לשון של המשכה, וכדוגמא מה שאומרת הגמ' "לעולם יצא אדם בכי טוב ויכנס בכי טוב" מה שהוא בכי טוב כלומר שהוא ממשיך את ה'כי טוב', ממשיך את האור, זה המשכה דקדושה, זה מדרגת אדם.

ובמדרגת בהמה - אין לה בעצם את מציאות ההארה כי היא מתחילה במקום של ב', - זה ההבדל העצמי בין מדרגת אדם למדרגת בהמה.

ועוד פעם - מי שנדבק באל"ף כשלעצמו הוא ארור.

מי שממשיך מהא', זה ההברכה, זה הכח של אדם דקדושה שממשיך מהא'.

ומי שנמצא רק במדרגת הב' ואין לו נגיעה בנקודת הראשית כלל, זה מדרגת בהמה.

נאמר בלשון הפסוק ביחס למדרגת בהמה – "בהמות בהררי אלף" שבזה מבואר בתורת חב"ד שמה שכפשוטו האדם הוא למעלה מהבהמה אבל יש מדרגה של בהמה שהיא למעלה ממדרגת אדם, וזה מה שמתגלה לעתיד לבוא – "בהמות בהררי אלף", וזה סוד שורש שור הבר שיהיה בסעודה דלעתיד לבוא.

ובעומק – היפך מציאות הקלקול של החזיר שהוזכר, שמצד אחד הוא נקרא מצד הקדושה חזיר כי הוא עתיד לחזור לקדושה ומצד הקלקול – "ארור מגדל חזירים" כי הוא מחזיר את זה לא' דקלקול בבחינה של ה'ארור' שזהו ריבוי אור שאין בו מציאות של השגה, אבל בסוד התיקון דלעתיד לבוא באמת שהוא בבחינת 'בהמות בהררי אלף' – שם יש חזרה לריבוי של האור.

ריבוי אור בתפיסת מקבל שנהפך לארור – והאופן דתיקון שהכלי מתבטל לאור

וכמו שדורשת הגמ' בנדרים (דף ח' ב') ועוד כידוע "אין גיהנם לעתיד לבוא אלא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאין בה – מתעדנין בה [– ראשית מתרפאים ולאחר מכן מתעדנים] ורשעים נידונים בה שנאמר הנה יום בה בוער כתנור" וא"כ שם מבואר שהריבוי של אור זהו הגילוי של לעתיד לבוא.

וביאור הדברים – כאשר יש כלי מקבל לאור והכלי המקבל רוצה לקבל את האור העליון הוא לא יכול לקבל את ריבוי האור, ואם הוא מנסה לקבל את ריבוי האור כמות שהוא – זהו ההבחנה הנקראת 'ארור' שהריבוי של האור יוצר ארור כמו שהוזכר, זהו מצד המדרגה של עלמא דידן וזהו כל הארורים שיש בתורה, שנאמרו י"א ארורים כידוע, והגדרת י"א ארורים – המקבלים הם עשרה שזהו עשרה מאמרות שנברא בהם העולם וה'אחד' הראשון הוא הבורא, וזהו הי"א ארורים – הרצון לקבל את ה'אחד' שלמעלה מן העשרה, זה ההגדרה של י"א ארורים, וא"כ, כשנפול הדבר הוא נופל לריבוי דאור באופן דקלקול שזה בכלי המקבל דייקא כמו שחודד.

אבל כאשר הכלי נתרפא שזה ע"י כך שבמקום שהוא יעשה כלי המקבל הוא מתבטל למציאות ההארה – זוהי מדרגת 'ארץ הצבי' כדברי חז"ל שמתפשטת ומתרחבת לפי יושביה כעור הצבי, שזה מעין שורש הכלי דלעת"ל, באופן הזה כאשר יהיה ריבוי של אור שיהא לעתיד לבוא, – זהו כוונת חז"ל "מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה" שאין לה להארה נרתיק שמצמצם את האור ומקבל את האור לפי ערכו אלא הכלי מתבטל למציאות האור – זה נקרא 'מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה' בפנים אחד להגדרת דברי חז"ל.

ולפי"ז, הריבוי של ההארה שב"מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה" – הוא מוציא את החמה מהנר-ת' ק' אותיות נרתיק, – נר זהו הכלי שהוא בית קיבול למציאות האור והוא מצמצם את מציאות האור, והת-ק – זה מה שאומרת הגמ' בפ"ג דחגיגה שבין כל עולם ועולם יש ת"ק שנה דהיינו ת"ק מדרגות, זהו המדרגה של נרתיק – הוא הכלי של אותו עולם שמקבל את מציאות ההארה הזו, זה המדרגה של נרתיק.

מכח מה ש"עתידי הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה" זה לא מדרגה של מקבל את האור שהוא במדרגה של נר אלא הוא עולה לעולם העליון, הוא עובר את הת"ק מדרגות שבין רגלי הכסא לכסא וכו' כמו שדורשת שם הגמ' בחגיגה בפרק אין דורשין, והוא עולה למעלה מכך ומקבל את מציאות ההארה, זהו אור דלעתיד לבוא.

אבל הרשעים נידונים בה כי אצל הרשעים ממשיך להיות תפיסת המקבל שהם רוצים לקבל את האור, וא"כ חל בהם ה'ארור', זה גופא ה'נידונים בה'.

ולעומת כך במדרגת הצדיקים שהריבוי של האור שמתגלה אצלם גורם שהכלי נרפא, מה שנרפא היינו שהוא מתרפא ממדרגת הנר ועולה למדרגה העליונה יותר, זה גופא מה שהצדיקים מתרפאים בה ומתעדנים בה - שתי הגירסאות שתיהם אמת, והם שני שלבים - שלב ראשון 'מתרפאין בה' - ממדרגת הנר, שהם עולים ממדרגת המקבל שבדבר והם בטלים למציאות ההארה, זהו שורש גילוי דלעתיד לבוא.

עליית הבהמה דלעת"ל - מדרגת חזיר דתיקון שחוזר לקדושה

וזהו המדרגה הנקראת "בהמות בהררי אלף" - "הררי אלף" דייקא שהבהמה עולה לאל"ף, היא עולה מהב' שבבהמה למדרגת הא', והשורש של אותו עליה זהו החזיר מצד התיקון שעתידי לחזור לקדושה, - לא מצד מהלכי הקלקול שהוא חוזר ל'ארור' של הראשית כמו שנתבאר, אלא כאשר הדבר מתגלה מצד מהלכי התיקון שבו - האור עולה ומתעלה ומדרגת הבהמה חוזר למדרגת האור שנעשה מציאות של ריבוי האור והבהמה מתבטלת למציאות הראשית, הכלי מקבל שבדבר נרפא ועולה למציאות הראשית, זה גופא האור דלעתיד לבוא, - זה שורש מדרגת ה'אאלפך'.

הבחנה בין תורה דעלמא דידן לתורת משיח

נחמד ונאמר - יש תורה דעלמא דידן ויש תורה דלעתיד לבוא והיא הנקראת כידוע בלשון חז"ל "תורת משיח" על משקל הפסוק שהביאו "תורה מאתי תצא" - "תורה חדשה מאתי תצא".

מהו תורה שבעלמא דידן, ומהו תורה של מדרגת משיח - רואים את זה כאן בעלמא דידן [- מעין כך -], עיקר הלימוד כאן במדרגת עלמא דידן הוא אב המלמד את בנו ורב המלמד את תלמידו כמו שהוזכר, - נעשה ההמשכה של האור שזה ההבחנה של בן שמתחיל באות ב' ובבחינת בכור [- שמורכב מאותיות ב-כ-ר האותיות השניות], שזה הגדרת כל לימוד - המשכה מן העליון לתחתון זה מציאות של הלימוד, וכמו כן ברב המלמד את תלמידו כדברי חז"ל "כאילו ילדו" ותלמידים נקראים בנים, זהו שורש ההארה של מדרגת עלמא דידן, וא"כ זה 'אאלפך חכמה' - אאלפך בינה', כלומר זהו מדרגה שהוא מלמד אותו חכמה אבל זה חכמה שהוא מלמד אותו באופן של 'אאלפך בינה' שבינה היא מלשון בן כידוע, זהו "אאלפך חכמה" - אאלפך בינה" שהוא מלמד אותו באופן של המשכה של הדבר, זה המדרגה של עלמא דידן שבו אנחנו נמצאים, וזו התורה שיש בידינו השתא.

אבל תורה של מדרגת הא' – כאשר הקדוש ברוך הוא אמר 'אנכי ה' אלקיך' שאז מתגלה מדרגת הא' העליון, הגילוי הזה לא היה לו מציאות של קיבול כפשוטו כדרשת חז"ל כידוע עד מאד שעל כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן, כלומר – מה שפרחה נשמתן היינו שלא היה כלי שקיבל את התורה כי היה פריחת הנשמה אלא מקבלי התורה נכללו בתורה, – זהו "על כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן".

הסדר של "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים" – זה איננו סדר שמתגלה בעשרת הדיברות בכלל וב"אנכי ה' אלקיך ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" בפרט, שזה ה'אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי' מצד ה'אחת דיבר אלקים', וא"כ מצד מדרגת ה'אחת דיבר אלקים', השורש של כל עשרת הדיברות שהם נאמרו כולם בבת אחת כמו שאומרים חז"ל, מתגלה בהם השורש הנעלם הפנימי ומצד כך מתגלה ה'על כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן', זה תורה שמתגלה במדרגת מתן תורה, ואז הקב"ה הוציא טל תחיה שהוא עתיד להחיות בו את המתים והחיה אותם כמו שדורשת הגמ' בשבת.

התורה הזו היא מעין התורה דלעתיד לבוא, היא מעין התורה של ימות משיח, אבל לאחר מכן היה את עשרת הדיברות בסדר של כל דיבור ודיבור בפני עצמו שהם נתקיימו לאחר הדיבור ומשה רבינו מקבל תורה מסיני ומוסרה ליהושע וכו' ככל סדר מסירת התורה.

תורתו של משיח – מציאות של מסירות נפש

אבל מדרגה דלעתיד לבוא שהיא מדרגה של תורה של משיח – לא רק דיברה ראשונה ולא רק עשרת הדיברות יתקבלו באופן הזה שעל כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתן אלא כל תורתו של משיח בהדגשה תגלה באופן הזה שכולה בנויה על מהלכי המסירות נפש, והרי שזוהי תורה שהיא נמצאת במדרגת הא', היא במדרגה של האור עצמו, – מה שבהאי עלמא דידן הלימוד הוא באופן של אב המלמד את בנו ורב המלמד את תלמידו בבחינת 'אאלפך חכמה – אאלפך בינה' שזהו אופן הלימוד שהם מלמדים, זו מדרגה שהיא 'מתפשט בב', שהוא מתפשט ל"שתים זו שמעתי" שזהו הכח המקבל את הדבר, זו מדרגת תורה שנמצאת בעלמא דידן.

אבל במדרגת התורה דלעתיד לבוא – שם לא נאמר מה שאמרו בני ישראל למשה רבינו "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר אלקים עמנו פן נמות" אלא דייקא כל מדרגת התורה דלעת"ל היא מגיעה באופן כזה שכולה מציאות של מסירות נפש, כולה מציאות של ביטול, כל מציאותה היא שנכללים במציאות הא', – זו מדרגת האור דלעתיד לבוא.

ושם האור יוצא ממדרגת ארור, אבל הוא לא יוצא ממדרגת ארור ונכנס למדרגת ברוך אלא הוא יוצא ממדרגת ארור למדרגה של אור, זה מדרגה דתורה דלעת"ל.

תורה דעלמא דידן - יציאה מארור לברוך

כאן בהאי עלמא דידן בשביל לצאת מגילוי של ארור צריך להיכנס למדרגת ברוך, והדוגמא הבהירה לכך זה אליעזר עבד אברהם שהוא נקרא "דמשק אליעזר" כמו שדורשים בו חז"ל שהוא דולה ומשקה מתורת רבו, שהוא היה מתחילה ארור והוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך, אז וודאי כפשוטו - הוא היה ארור מחמת שהוא היה עבד משורש הקללה של "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, אבל בעומק יותר מה שהוא היה ארור ולאחר מכן הוא נכנס לברוך - כי מתחילה הוא רצה להשיג את הא' שבאברהם ולכן הוא היה ארור, אבל לאחר מכן הוא השיג את הא'-ב' שבאברהם שהוא בבחינת אב ואז נאמר בו שהוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך.

ומאיפה שורש הדבר שהוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך - כאשר הוא הלך להביא זיווג ליצחק שאז הוא רצה שבתו תישא את יצחק - במקום זה נאמר בו עצמו "בוא ברוך ה'", כלומר - מצד ההידבקות שלו באברהם, אבל לא באברהם כשלעצמו אלא בבנו של אברהם שהוא יצחק כשהוא מחפש זיווג לבנו של אברהם שהוא יצחק, שם מתגלה שהוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך, - אברהם יש בו את הא' ויש בו את ה', מצד הא' שבו הוא האב ומצד ה' שבו הוא השורש של ה', וא"כ, כל זמן שאליעזר עבד אברהם רוצה להידבק בא' כשלעצמו, הוא נקרא ארור, אבל כשהוא לוקח זיווג ליצחק, שם הוא יוצא מכלל ארור לכלל ברוך, כי שם הוא נדבק ב"דולה ומשקה" כלומר - בהמשכה שבדבר ולא בעצמות הדבר, ביצחק ולא באברהם כשלעצמו, זהו שורש מדרגת הדבר שהוא יוצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך, זה שורש קבלת התורה שהיה באליעזר שהוא קיבל תורה מאברהם.

זה מדרגת האי עלמא שיוצאים מארור לברור ואז אפשר לקבל את מדרגת התורה.

תורת משיח - יציאה מארור לאור

אבל כאשר יתגלה האור דלעתיד לבוא - תורתו של משיח - כמו שחודד, לא יהיה יציאה מכלל ארור לכלל ברוך אלא יהיה יציאה ממדרגת הארור למדרגה של אור.

בעלמא דידן כשנופל האור - הוא נופל או לארור שזה הכפלה של הר' או שהא' שבאור מתחלף בע' כידוע והוא הופך להיות מציאות של עור דקלקול, וזה מה שהתגלה בכנען "עבד עבדים יהיה לאחיו" שהוא נסתכל בערוות אביו שהאור העליון הופך להיות עור תחתון שזה הערוות אביו' ואז הקללה בחם היא שזרעו שזה כוש ומצרים הם כהים בעורם, כי זה פגם של האור בא' שהפך לעור בע' שנופל יותר לתתא.

ובאופן הזה של ההתפרטות זה מגיע עד האלף שהוזכר, שמהאל"ף זה יורד לע' ויתר על כן זה מתפשט עד מדרגת האלף.

אבל כאשר חוזר ונתקן "האלף לך שלמה" והאלף חוזר לנקודת הראשית בראשיתו הוא חוזר למציאות הריבוי של האור כפי שחודד, והריבוי של האור הוא עומק תוקף ההארה דלעתיד לבוא, מדרגת תורתו של משיח שחוזר למדרגת האור כמו שנתבאר.

מדרגת עלמא דידן - "ויהי ערב ויהי בוקר"

ולפייז, השורש העמוק יותר - "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וגו' ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" וא"כ מבואר בקרא שסדר האור נעשה באופן של 'ויהי ערב ויהי בוקר', שקודם "ויהי ערב" ולאחר מכן "ויהי בוקר".

מדוע סדר האור הוא ערב ולאחר מכן בוקר - למהלך הדברים שנתבאר עד השתא ברור הדבר - כי בהתחלה אי אפשר להשיג את האור כמות שהוא ואם מנסים להשיג את האור כמות שהוא זה הופך מאלף לאפל - אפילה כמו שהוזכר, נמצא שהאופן שמשיגים את הדבר הוא ע"י שנוגעים בו וממשיכים אותו - זה השגתו.

זה עומק ההגדרה של "ויהי ערב ויהי בוקר" - 'ויהי ערב' זה אפל - אפילה שזה בלתי ניתן להשגה וכאשר ממשיכים את אותו דבר שמהלילה נעשה המשכה, נעשה מציאות של יום - זה גופא נקרא "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", זה צורת ההשגה של כל מדרגת האור. - אמנם כמו שאומרים חז"ל ביום ראשון נבראו עשרה דברים אבל מה שמפורש בקרא שנברא ביום ראשון זה האור, ועליו נאמר א"כ בעומק "ויהי ערב ויהי בוקר" - זה גופא תפיסת הדבר "והחכמה מאין תמצא" שהאור מגיע מתוך החשיכה, זה עומק נקודת הדבר שסדר הדבר הוא ערב ולאחר מכן מציאות של בוקר, זה צורת ההשגה של מדרגת האור מאפל לאלף אבל באופן של 'אאלף חכמה - אאלף בינה', ההברכה של האור שזה צורת יום ראשון של מעשה בראשית כפשוטו, כמו שנתבאר.

אבל בעומק - וזה גופא השורש - כדברי חז"ל כידוע אור שברא הקב"ה ביום ראשון גנוז, כלומר, מה שהקב"ה גנוז זה לא רק שהאור נגזר אלא ההשגה שלו היא מהאפל לאלף וע"י הברכה, - זוהי תפיסת האור, זו מדרגת האור, זה צורת השגת האור.

זה מצד העלמא דידן.

תורת משיח - גילוי של אור לכתחילה

אבל מצד הגילוי דלעת"ל כמו שהוזכר בבחינת תורתו של משיח, ששם זה לא המשכה ממדרגת האב לבן שזה הא'ב' - מאב לבנו, וכן מרב לתלמידו, זה נקרא "תורה חדשה מאתי תצא", - תורה בעלמא דידן בבחינת תור שיש בה את השורש של ת'ר' - התייר הגדול נקרא משה כמו שדורשים חז"ל על 'וקול התור נשמע בארצנו', ות'ר' הוא ר"ת תלמיד - רב, זוהי התורה שיש בידינו השתא, והתורה הזו היא מתפשטת עד האלף, ובעומק - זהו ההבדל בין אב ובן לרב ותלמיד, האב ובן זה בבחינת האלף שמתפשט עד האלף אבל ברב ותלמיד כיון שזה מתחיל ברב לשון ריבוי הרי שזה מגיע עד הריבוי של הרבבה - רבוא, ומ"מ בהגדרה הכוללת שרשם אחד כמו שהוזכר.

אבל 'תורה חדשה מאתי תצא' כאשר מתגלה התורה הזאת שזה ההבחנה של רות אותיות תורה שהיא שורש דוד המלך שממנו הגילוי של 'תורה חדשה מאתי תצא' שמה התורה היא איננה בהבחנה של המשכה אל הב' כפי שהוזכר, אלא היא נמצאת במדרגת האור עצמו, ולפיכך שורש מדרגת התורה דלעתיד לבוא זהו עומק האור שלא במהלכי "ויהי ערב ויהי

בוקר" אלא שמה מתגלה האור שהיה לפני מציאות בריאת העולם, וכמו שהוזכר פעמים הרבה דברי חז"ל על "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" - 'אור שהיה כבר', כלומר - זה האור שקדם למציאות הנבראים, אורו יתברך שמו. גילוי תורה של עלמא דידן היא בבחינת ערב - ובוקר כפי שנתבאר, גילוי תורת משיח - תורה דלעתיד לבוא הוא גילוי של אור לכתחילה, גילוי של אור לכתחילה מעיקרא, זהו מדרגת האור שהוא למעלה ממציאות של ה'ארור'. כל 'ארור' שיש בעלמא דידן מכח ריבוי של אור היינו שנופלים לערב שלפני הבוקר ושם נקודת האפילה עד הבחינה שמתים בשלושת ימי אפילה במכת חושך דמצרים.

'לילה כיום יאיר' שביצו"ת - שינוי הסדר דערב ובוקר

אבל כשמתגלה היציאת מצרים מעין האור דלעתיד לבוא בבחינת 'לילה כיום יאיר' - מה העומק הגילוי של 'לילה כיום יאיר' שב'ויהי בחצי הלילה' שהיה מציאות של הארה? - אז כפשטותו, נעשה נס ויש אור בלילה, אבל בעומק - זה משנה את הסדר שלא מתגלה קודם ערב ולאחר מכן בוקר אלא מתגלה אור מלכתחילה, - זהו "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" בגאולה דלעתיד לבוא.

זה הבדל עצום ונורא - זה לא רק מקרה של גילוי של אור בחצות לילה אלא זה משנה את סדר הדבר שזה לא חושך שמביא לידי מציאות של אור אלא זה אור מתחילה, זה עומק האור דלעתיד לבוא, ובאור הזה דלעתיד לבוא - הדבר לא מגיע ממציאות של ערב שלאחר מכן בוקר אלא אור לכתחילה.

האור הזה זהו ה"אור חדש על ציון תאיר", - זה נקרא "תורה חדשה מאתי תצא", - ה"תורה חדשה מאתי תצא" לא מגיעה במהלכי החושך שלאחר מכן מתגלה מציאות של אור.

זה מה שנאמר בלשון הנביא "והיה לעת ערב יהיה אור" כלומר מה שלעת ערב יהיה אור היינו שלא יתגלה ה'ערב - ובוקר' אלא 'לעת ערב יהיה אור' - יום שהוא לא יום ולא לילה - מתגלה ב'לעת ערב יהיה אור', שמה שבעלמא דידן הוא ערב - שמה מתגלה האור כמציאות לכתחילה, זה עומק הגילוי דלעתיד לבוא, אורו יתברך שמו.

האור הזה - זהו בעומק הריבוי של אור, זה לא רק בכמות ריבוי של אור שזהו הפשוטו של דברים -] ושמצד הנפילה זה נופל לארור כמו שנתבאר], אלא מה שהוא נקרא ריבוי של אור כלומר - הוא אור מעצם שונה שהוא לא אור שמגיע במציאות של חושך, - בהגדרה הפשוטה מה שזה נקרא ריבוי של האור כי יש חושך ויש אור וכאשר החושך הופך לאור זה ריבוי של אור, אבל בהגדרה העמוקה זה מחמת שזה מגיע לא בסדר - חושך ואור, ערב ובוקר - אלא מתגלה האור כמות שהוא לכתחילה, זה צורת הדברים.

ובלשון אחרת והיינו הך - אופן ההשגה של הדברי תורה כאן בהאי עלמא הוא ע"י "והמכשלה הזו תחת ידך" כמו שדורשת הגמ' "אין אדם עומד על דבר הלכה אא"כ נכשל בהן" והשורש הוא במדרגת משה רבינו שמה רבינו שקיבל את התורה ארבעים יום כמו שאומרים חז"ל - הוא היה לומד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה, 'לומד תורה ומשכחה' ששכח וחשך הם אותם אותיות, וצורת השגת הדבר שמתוך אי השגה הוא מגיע להשגה, זה צורת הלימוד, ומעין כך בני ישראל

ישנו קודם מתן תורה ולאחר מכן הגיעו למתן תורה - שמהביטול הם הגיעו למציאות ההשגה [ואפשר להביא דוגמאות לרוב, נקטנו כמה דוגמאות שורשיות שזה צורת ההשגה של תורה כאן בהאי עלמא].

אבל מדרגת התורה דלעתיד לבוא היא מתחילה לכתחילה ממצויאות של אור, היא מתחילה לכתחילה ממצויאות של השגה. זהו מדרגת שלימות הארתו של משיח.

משיח בן יוסף - תוספת על העבר, משיח בן דוד - התחלה חדשה בעצם

כפשוטו, משיח בא אחרי כל תהליך זיכור הבריאה שאז מגיע השלב שנקרא משיח, - וודאי שזה מהלך אחד של דברים, - זה משיח בן יוסף שזה תוספת למה שהיה עד עכשיו.

אבל משיח בן דוד הוא הויה, הוא מגלה התחלה חדשה בעצם, הוא מגלה התחלה חדשה שבאה ממצויאות של אור כמות שהוא לכתחילה.

שם ההשגה של הדברי תורה תבוא כולה לכתחילה בבת-אחת, כאן מונח עומק נקודת השינוי בין השגה של התורה דלעתיד לבוא לבין התורה של השתא, - ומעין דמעין - כל מי שמשיג תורה ברוח הקודש הרי שהוא משיג את הדבר ממקום גלוי ולא ממקום נעלם, זה מעין דמעין של המדרגה הזו.

אבל שלימות ההארה הזו - עליה נאמר "אור חדש על ציון תאיר", עיקר מציאות החידוש שיהיה לעתיד לבוא - אור לכתחילה - אורו יתברך שמו ומשם השגת התורה, זהו ה'תורה אור' דלעתיד לבוא.

[תגוה לשאלה] - בלשון קצרה מאד, היה שתי גאולות ביציאת מצרים, היה את הגאולה ממצרים בליל התקדש החג והיה את הגאולה ממצרים בקריעת ים סוף, כפשוטו הגאולה ממצרים שהיה בקריעת ים סוף היא העיקר כי קודם לכן היה עוד את ה'ופרעה הקריב' שהוא רודף אחריהם, - קריאת ים סוף זה בחינת 'מה ראה הים - ראה ארונו של יוסף' - בסוד יוסף כמו שאומרים חז"ל כידוע, ובעומק ההגדרה היא שליל התקדש החג זה היה גילוי מכח משיח בן דוד ושביעי של פסח הוא בסוד יוסף, ומצד ההבחנה הזו - יש שורש בגאולה שבמצרים עצמה שהוא יותר גבוה משביעי של פסח, - והרי אפילו בכוונות יש צד מסויים כזה, וא"כ סדר הדבר הוא ש'אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים' זה גילוי ההויה שלמעלה מהתוספת, במקום המיצר, שזה הגילוי של משיח בן דוד, ויש גילוי של משיח בן יוסף שהוא בסוד תוספת והדוגמא הבהירה זה מה שבקריעת יום סוף היה את 'ביזת הים' ש'ביזת הים' זה מה שנוסף עליהם, ומצד הנפשות זה ה'ערב-רב' שנוספו עליהם וכן ע"ז הדרך, וא"כ יש לנו בליל פסח עצמו את שני הגילויים, - וכמובן אפשר למצוא את ה'יוסף' בליל פסח עצמו ואפשר למצוא את ה'משיח בן דוד' בקריעת ים סוף שבשני הצדדים אפשר למצוא את שתי הנקודות עצמם, - פתחנו רק תחילת נקודת מחשבה אבל הדברים כמובן, הרבה יותר ארוכים.

סיכום קצר וחלקי

[מתבאר כאן בשיעור אופני הביקורת באורו ית"ש ובתורה אור באופן דתיקון ולהיפך, במדרגת עלמא דידן ובמדרגת משיח].

א. אל"ף מל' אאלפך הוא אופן השגת הא' ע"י המשכתו לב' מאב לבן ומרב לתלמיד, וזה הב' של בראשית, אבל למעלה מכך הוא האל"ף של 'אנכי' שזהו אלופו של עולם כשלעצמו שהוא פלא [=אל"ף] של 'אנכי' שזהו אלופו של עולם כשלעצמו שהוא פלא [=אל"ף] ולכך 'פרחה נשמתן', ולעת"ל זהו כל תורת משיח שהיא במדרגת הא', שכולה בנויה על מסירות נפש. ב. עצם האור אין בו השגה וההסתכלות בריבוי האור מהפכת אותו לארור ובעלמא דידן רק ע"י הברכתו בב' חל הברוך, אבל לעת"ל שהאור יהא ללא נרתיק, הרשעים שנשארים בתפיסת מקבל נידונים מכח ריבוי האור לארור אבל הצדיקים מתרפאים מכלי דמקבל ומתענגים בביטולם באור.

ג. האל"ף הוא 'אחד' שהתפרטותו השלימה היא האלף ומכח 'נעוץ סופן בתחילתן' האלף חוזר לאל"ף, אלא שיש מדרגת חזיר שזה חזרת האלף לאלף דקלקול של הסתכלות באור שנהפך לארור ולכן ארור המגדל חזירים, אבל החזיר דתיקון דלעת"ל זה חזרת האלף ע"י ביטול הבהמה לאל"ף דתיקון שזהו סעודת שור הבר.

ד. בעלמא דידן האור הוא במהלכי ערב ובוקר, - המשכה מכח אי-השגה להשגה בבחינת 'והחכמה מאין תמצא', אבל לעת"ל בתורתו של משיח זהו אור לכתחילה, אור כמות שהוא מעיקרא, ומצד כך משיח בן יוסף מגלה תוספת ע"ג כל זיכוך הבריאה ומשיח בן דוד זהו הויה, וזהו ה'אור חדש' - התחלה חדשה בעצם.